

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/225513,Na-Krakowskie-Przedmiescie-w-Warszawie-wrocila-figura-Chrystusa.html>

26.02.2026, 20:33

Na Krakowskie Przedmieście w Warszawie wróciła figura Chrystusa

19 lipca 1945 r. przed kościołem św. Krzyża w Warszawie stanęła odnowiona figura Chrystusa dźwigającego krzyż.

[Kościół Warszawa](#) [zniszczenia Warszawy](#)

19.07

Świątynia św. Krzyża, z dwiema wieżami górującymi nad Krakowskim Przedmieściem, w obecnej barokowej formie została wzniesiona w XVII i XVIII w. To tu żegnano przed ostatnią drogą m.in. Stanisława Moniuszkę, Karola Szymanowskiego i Pawła Jasienicę. To także tu spoczęły urny z sercami dwóch innych wybitnych Polaków – Fryderyka Chopina i Władysława Reymonta.

Odlana w cemencie figura Jezusa dźwigającego krzyż, zaprojektowana przez Andrzeja Pruszyńskiego, stanęła przed fasadą kościoła w 1858 r. Czterdzieści lat później zastąpiła ją trwalsza kopia z brązu, ustawiona na granitowym cokole z napisem „Sursum corda” (W górę serca).

We wrześniu 1939 r. świątynia mocno ucierpiała w wyniku bombardowania i ostrzału artyleryjskiego, w czasie Powstania Warszawskiego i już po jego klęsce została zaś niemal doszczętnie zniszczona przez Niemców. Figura Chrystusa w dniach Powstania upadła na bruk. Na czarno-białym zdjęciu z tego okresu posągowy Jezus leży z dłonią wymownie podniesioną ku niebu. Wkrótce okupanci wywieźli rzeźbę i – tak jak pomnik Mikołaja Kopernika – porzucili ją koło Nysy na Opolszczyźnie.

Już 18 stycznia 1945 r., dzień po wejściu Sowietów do lewobrzeżnej części Warszawy, w ruinach kościoła św. Krzyża ks. Czapla odprawił mszę św. W tym samym roku ruszyła odbudowa świątyni. Figura Chrystusa stanęła na dawnym miejscu 19 lipca. Trzy dni później poświęcono ją w obecności Bolesława Bieruta, komunistycznego prezydenta Krajowej Rady Narodowej, który w tamtym czasie grał jeszcze na patriotycznych nastrojach i maskował swą wrogość wobec Kościoła katolickiego.

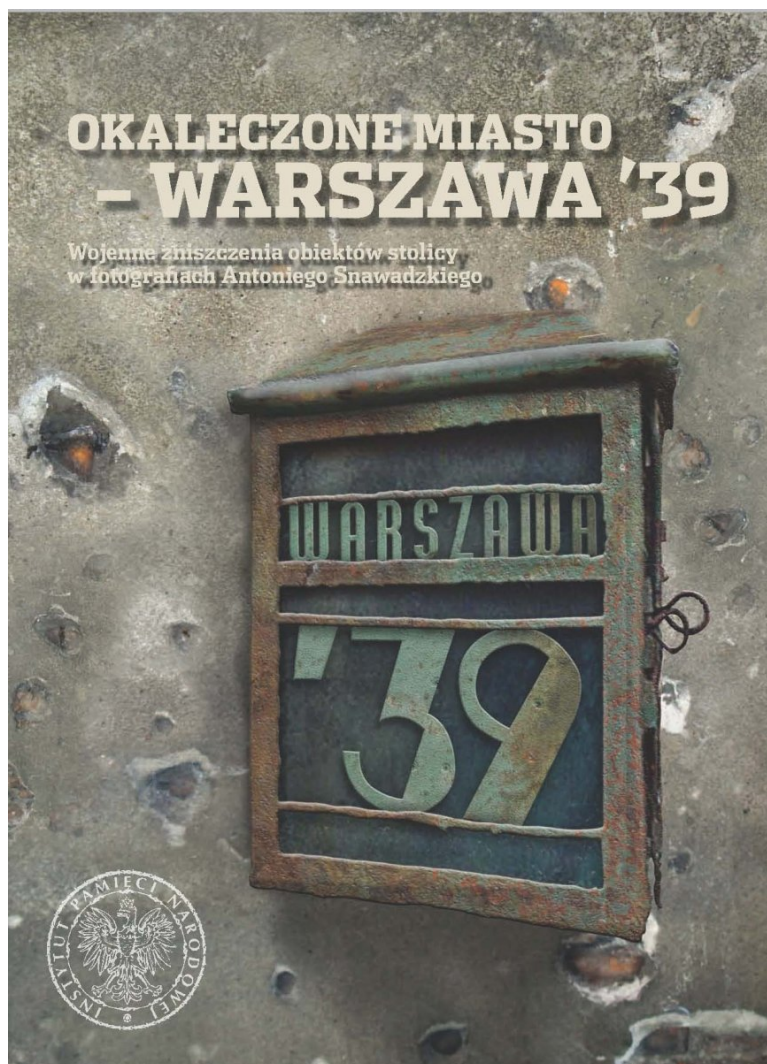
„Życie Warszawy” relacjonowało: „Udekorowany flagami polską i papieską, dźwiga Chrystus swój Krzyż. [...] Przemawia ks. proboszcz Leopold Petrzykowski. [...] Uroczystość zakończyła się chóralnym odśpiewaniem »Boże, coś Polskę«”.

Do figury Jezusa sprzed świątyni św. Krzyża nawiązał papież Jan Paweł II, gdy w czerwcu 1979 r. przybył z pierwszą pielgrzymką do Ojczyzny. Na placu Zwycięstwa w Warszawie wypowiedział wtedy słowa: „Nie sposób zrozumieć tego miasta [...], stolicy Polski, która w roku 1944 zdecydowała się na nierówną walkę z najeźdźcą, na walkę, w której została opuszczona przez sprzymierzone potęgi, na walkę, w której legła pod własnymi gruzami, jeśli się nie pamięta, że pod tymi samymi gruzami legł również Chrystus-Zbawiciel ze swoim krzyżem sprzed kościoła na Krakowskim Przedmieściu”.

Zniszczenia Warszawy w czasie II wojny światowej od lat stanowią przedmiot badań i działań

edukacyjnych Instytutu Pamięci Narodowej. Efektem są liczne publikacje.

Nakładem Wydawnictwa IPN ukazał się album [*Okaleczone miasto – Warszawa '39. Wojenne zniszczenia obiektów stolicy w fotografiach Antoniego Snawadzkiego*](#) (wyd. II Warszawa 2020).

Polecamy również materiały dostępne w portalu IPN przystanekhistoria.pl i na innych stronach Instytutu:

- [Zniszczenia Warszawy w 1939 roku w obiektywie Antoniego Snawadzkiego](#)
- [Oblężenie Warszawy w fotografii Juliana Bryana](#)
- [Kamień na kamieniu. Zniszczenie Warszawy po Powstaniu Warszawskim](#)
- [Miasto skazane na śmierć](#)
- [„Biuletyn IPN” nr 10/2020 – Ratowanie dóbr kultury](#)

Kontakt dla mediów:

Rzecznik Prasowy IPN – Dyrektor Biura:

dr Rafał Leśkiewicz

tel. 602 322 362

rzecznik@ipn.gov.pl

AUDIO:

1945 – Przed kościołem św. Krzyża w Warszawie ponownie ustawiono odnowioną figurę Chrystusa dźwigającego krzyż: dr hab. Piotr Majewski, Biuro Badań Historycznych IPN

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Figura Chrystusa z kościoła pw. św. Krzyża w Warszawie pośród gruzów po Powstaniu Warszawskim 1944 r. Chrystus, choć leżący, nadal wskazywał ręką niebo, fot. domena publiczna.

Pliki do pobrania

[1945 - Przed kościołem św. Krzyża w Warszawie ponownie ustawiono odnowioną figurę Chrystusa dźwigającego krzyż; dr hab. Piotr Majewski, Biuro Badań Historycznych IPN \(mp3, 4.11 MB\)](#)

[dr hab. Piotr Majewski - 1945 - Przed kościołem św. Krzyża w Warszawie ponownie ustawiono odnowioną figurę Chrystusa dźwigającego krzyż \(wav, 30.19 MB\)](#)
